

## **INNUTTAASUT INNARLUUTILLIT IMMIKKOORTINNEQARLUTILLU NAKKARSARNEQARTARPUP**

*Naligiissitaaneq assigiinnngisitsinnginissarlu pillugit inatsit innarluuteqarneq innarluuteqarnerlu tunngavigalugu immikkoortitaaneq pillugu ukkassinerusariaqarpoq.*

Naalackersuisut tunngaviusumik, ilaatigut innarluuteqarneq pillugu immikkoortitsinissamut inerteqquteqarneq pillugu siunnersuutaat pingaaruteqarpoq, pisariaqarpoq aamma pitsaasuvoq. Taamatuttaaq inatsimmut uniaqqutitsisoqartillugu naammagittaalliutitnik suliarinnittussanik naligiissitaanermut aalajangiisartumik pilersitsisoqarniarloq tiliumiit ajunngitsutut isigineqarpoq.

Inatsit aamma inuiaqatigiinni innarluuteqarneq tunngavigalugu immikkoortitsinnginnissamu aamma inuit innarluutillit assigiimmik periarfissaqarsinnaanerannut pingaaruteqarluinnarpoq. Inatsit inuiaqatigiinni immikkoortitsineq akiornissaanut aamma aalajangiisuulluinnarpoq. Kalaallit Nunaanni innuttaasut 20 procentii innarluuteqartuupput. Innarluuteqarneq tunngavigalugu immikkoortitsineq – ableisme – ajoraluartumik inuiaqatigiinni tamani sulit takussaavoq, tassani ilaallutik, ilinniarneq, suliffeqarneq, peqqinnissaqarfik, timersorneq aamma sunngiffimmi susassaqarneq – kisianni aamma taamaappoq inuiaqatigiinni tamani.

Ajornartorsiutaavoq aqqittariaqakkatsinnik, aamma tamanut naleqqussakkamik ilusilersuineq sakkussaavoq, innarluutillu tunngavigalugit immikkoortitsinermut akiuiniarnitsinnut naleqarluni, taamaalillunilu sanaartornermi, ilusilersuinermi aamma amerlanernut inissaqartitsinissatsinnut iluaqutaasinnaasoq.

Taamaammat Tiliup piumasaqaatigaa tamanut naleqqussakkamik ilusilersuineq inatsimmi ilaatinneqarnissaa, oqaaseq tamanna innarluutillit pillugit isumaqatigiissutaanni ilaareerpoq aamma isumaqatigiissummi nassuiarneqarpoq – isumaqatigiissullu tamanna kalaallit nunaata atuutilersinnikuua.

Mannamut inissisimaneq tunngavigalugu inatsit inunnut innarluutilinnut inatsisitigut illersorneqarnissamut pingaaruteqartumik nukittorsaataassaaq, inatsimmi unioqqutinneqartarpoq innuttaasunullu innarluutilinnut immikkoortitsisoqartarpoq. Isumaqatigiissutit, inatsit aamma maleruagassat maannamut atuuttut inunnut innarluutilinnut inatsisitigut illersugaanissamut qulakkeerinninnissamut naammangillat.

Ilaatigut Tiliumi tusartarparput inuit innarluuteqarnertik tunngavigalugu ima pineqartartut: Soraarsinneqartarput, pisortanit nakkarsarneqartarput. Meeqqat amerlasuut ilinniarniaqqinnissaminnut qulakkeerneqanngillat – innarluuteqarnertik tunngavigalugu meeqqat atuarianni immikkut ittumik qinnuteqaqqaanngikkaluarlutik akuerisaapput. Inuusuttut ilinnialernissaminnut itigartinneqartut. Meeqqat inuusuttullu persuttarneqartarput, siorasaarneqartarput, pimmatiginninneqartarput imaluunniit immikkoortinneqartarput.

Immikkoortitsisarnermi kingunerluutit annertupput. Inuit suliarforsinnaanngillat imaluunniit suliffimmik paarinnissinnaanngillat – tikikkuminannginnerat imaluunniit namminerlut

qanigisamulluunniit tapersersorteqannginnerat pissutigalugu. Tamatuma kinguneraa amerlasuut Kalaallit Nunaanniit nuuttarnerat. Ilaqutariit tamarmik marluinnik oqaasillit, ilinniarluarsimasut allatut periarfissaarullutik – inuttut maqaasinermik Danmarkimilu marloriaammik immikkoortitsinermit kinguneqarsinnaasumik nuuttarput.

**Paasissutissat: Oqaaseq tamanut naleqqussakkamik ilusilersuineq** siunertaraa inuiaqatigiinni ilusilersuinermilu kikkut tamarmik inissaqartinneqarnissaat ukkatarineqarpoq – aamma inuit innarluutillit. Sanaartukkaniissinnaavoq, ilinniarfeqarfinni, takornarialerinermit – sumi tamani. Tamanut naleqqussakkamik ilusilersuineq inuiaqatigiinnut tamanut iluaqutaavoq, tamannalu ilutigalugu inuit innarluutillit akuutinneqarnissaanut qulakkeerinnittuavoq. Tamanut naleqqussakkamik ilusilersuinermit malittarisassaq imaluunniit eqqarsartaaseq inuit piginnaanikillimasut piginnaanikillismanngitsunillu immikkoortinneqanngillat. Siunertaavoq inunnut tamanut inuunerat tamaat aaqiissutissarsiorneq. Tassa tamatta assigiinngitsuugatta.

**Paasissutissat:**

**Ableisme** inunnut innarluutilinnut immikkoortitsineruvoq imaluunniit isummiussereerneruvoq. Tamanna inunnut innarluutilinnut immikkoortitsinermit, takorluukkiuteriikkani aamma pitsaanngitsumik isummersoreernermit ersersinneqartarpoq, tamannalu inuiaqatigiinni amigartumik periarfissiinermit kinguneqartarpoq. Innarluuteqarneq tunngavigalugu immikkoortitsineq inummut innarluutilimmut unaminartorsiutit pillugit soqutiginninnginnermit imaluunniit suunngitsutut isiginninnerusinnaavoq, tamannalu inuunerup naleqassusaanut pisinnatitaaffiinullu annertuumik kingunerluutaasinnaavoq.

**Paasissutissat:**

**Kalaallit Nunaat nunat tamat assigalugit iliuseqartussaataitaavoq.** FN’p inuit innarluutillit pillugit isumaqatigiissutaat, artikel 5, imm. 2, naqissuserpaa innarluuteqarneq tunngavigalugu immikkoortitsisarneq inertequtiginneqassasoq. Tassa innarluutillit pillugit isumaqatigiissutip siunertaraa nunat isumaqatigiissummut atsioqataasut innarluutillit pillugit immikkoortitsinnginnissamut suliassaqarfinnut tamanut inatsisitigut illersuutinik atulersitsissasut, soorlu assersuutigalugu ilinniartitaanermit, peqqinnissakkut aamma kikkunnit tamanit iserfigineqarsinnaasunut.

Oqaaseqaatinut, paasissutissallu allat pillugit imaluunniit apersuinissaq pillugu attavigiuk Inuit innarluutillit pillugit oqaaseqartartoq Handicaptalsmand Anja Hynne Nielsen - mail: [anja@tilioq.gl](mailto:anja@tilioq.gl) – mobil: 262871.

Asannittumik inuulluaqqusillunga

Med kærlig hilsen



Anja Hynne Nielsen

Inuit innarluutillit pillugit oqaaseqartartoq – Handicaptalsmand